

UUS AEG NÕUAB UUT MOODI ELLUSUHTUMIST

Tavapärane õpetajate augustikuu nõupidamine erines eelnevate aastate omast nii vormilt kui ka sisult. Kultuurimaja suured saali oli kutsutud rajooni kõikide (üldharidus-, kutsekeskkoolid, tehnikumid) koolide õpetajad. Seda sellepärast, et nüüdsest vaadatakse rajooni koolivõrgule kui ühtsele tervikule, mille tööd koordineerib hariduskoondis.

Seekord ei olnud tütuseni pikki ettekandeid, ei riieldud õpetajaga puudulikult edasijõudvate õpilaste pärast, ei reastatud kooli õppeedukuse protsendi ega ka muude näitajate järgi. Oli lihtsalt tõine koosolemine enne suure töö algust, kus igaühel oli võimalus jagada oma mõtteid, kahtlusi, tõekspidamisi. Mikrofonid olid nii laval esinejate kui ka saalis kuulajate käe ulatuses.

Rohkem kui kunagi varem oli mõeldud koosolemise emotsionaalsele küljele. Meeldiv oli uutunukate ja uute koolijuhtide tutvustamine ning kõige lõpetuseks meeleolukas kontsert Tarmo Urblti ei saanud küll kedagi osavõtmaks jätta.

Uus oli seegi, et tavaliselt presiidiumis istujad olid rahva hulgas saalis ja kogu tegevuse juhtimisega tuli edukalt toime koolijuhtide nõukogu esimees, Eesti NSV teeneline õpetaja Valdo Kobrand.

Haridusnõunik Maarika Uus- talpalus kõik noored spetsialistid lavale, silmitsi tulevaste kolleegidega. Paide rajooni sai suunamise 37 moort, neist kaheksa kõrgharidusega. Kõige rohkem oli lasteaiakasvatajaid. Aga ka nemad olid kõik väga oodatud. Ainuke Paide uude lastepäevakodusse läks neist tööle seitse. Kurvaks teeb, et kolm suunatud pole endast veel märku andnud. Miks? On meil siis nii halvad töötingimused? Märkamatuks ei saanud jääda seegi, et tööletulijate hulgas oli vaid üks noormees. Meeste vajadusest koolis räägiti mitmel korral nõupidamise käigus.

Noori tervitades soovis Türi keskkooli direktor, Eesti NSV teeneline õpetaja Kalju Leht edu ja jõudu, järjepidevust töös ning oskust ajaga sammu pida.

Vahetusid ka haridusjuhid. 1. septembrist töötavad hariduskoondises nõunikena Kersti Laastau, Aino Kreitsman ja Jaanus Seema. Kabala 9klassilise kooli direktor on nüüd Hiljar Ruusamägi, Imavere 9klassilise kooli direktor Linda Stamm. taasavatud Villevere algkooli juhataja Sirje Soolo, Purdi abikooli juhataja Lehte-Melanie Kask ja Paide 1. keskkooli direktori asetäitja õppekasvatustöö alal Malle Salk. Paide 3. lastepäevakodu juhataja ameti võttis enda kanda Anneli Eelmaa, 4. lastepäevakodu juhataja on Kersti Sarapuu.

Autasustamine kestis ligi tunni, sest tublisid oli palju. Endise Haridusministeeriumi teeneteplaadi tõi Hariduskomitee peaspetsialist Eha Mark kaasa Kalju Tammele, tunnustusmedali Gunhardt-Meelik Rundule, Heli Pöderile, Ann-Liis Randrüüdi, Liia-Maret Vaarmaale ja Mai Kraisile.

Haridusosakonna teeneteplaadiga hinnati Piret Rammo, Leili Saadoja, Heljo Liebergi, Ellen Meleski, Kalju Lehe, Rein Valdur, Helga Anniste, Eva Kobrandi, Ruth-Milvi Mandri ja Anas-tasia Raudsepa tööd.

Haridusosakonna teeneteme-dali said Aino Kubja, Piret Nigul, Rita Nahkur, Maie Käner, Ülle Taube, Virve Toman, Riina Kuusik, Tiia Sagar, Reiu Sootla, Leelo Männa, Oile Kalme, Ene-Leiti Seema, Vello Talviste, Helve Kukk, Ene Reinla, Aksel Annuk, Eha Teppo, Hillar Hanssoo, Leili Liiv, Liia Viks, Elle Raudsepp, Helmi Heinmaa, Aliide Neidre, Leili Kaseväll, Endel Sidron, Valdo Kobrand, Aino Kreitsman ja Arvo Kangas.

Õpetaja-metoodiku nimetus anti atesteerimise põhjal Mai Epikule, säilitati Frieda Priskil ja Keili Sargil. Vanemõpetaja nimetuse said Eva Mager, Aili Rebas, Helju Eller, Urve Renter,

Ene-Leiti Seema, säilitati Hele Aidel, Aino Kubjal, Aino Kurvit-sal, Taissa Kusoval, Jaan Rokil, Tiia Taimrel, Kasvataja-metoodiku nimetus anti Helvi Aaldele, Ülle Ojamäele, Helle Pihelgasele, Helle Pärensonile ja Eha Verovõhile.

Tunnustati kaugõppe teel kõrghariduse omandanud.

Hariduskoondise juhataja Andres Taimla kõne oli lühike, kuid sisutihhe. Asjaga varem mitte kursis olnud said sellest uued töösuunad.

Uuest õppeaastast tööle hakkav hariduskoondis, mille töötajate arv on kolm neljandikku endisest haridusosakonnast, mine-tab oma kontrolliva-käskiva üles-ande ja peab saama abistajaks-nõuandjaks. Kool iseseisvub, ta otsustab ise ja vastutab ise.

Kõige perspektiivikam lüli hariduskoondises on info-metoodikakeskus, mis peab talletama ja süstematiseerima kogu õpetamise-kasvatamise tarkvara, olema õpetajale koht, kus ta saab erialast ja metoodilist abi. Et and-mepank saaks rikkalik, peavad õpetajad ise talletama oma kogemused, neid kannavad kokku ja ka laiali nõunikud.

● Valdo Kobrand ja Andres Taimla.

tustes on tütarlaste erialade valik väike, see tingib rajoonist väljamineku.

Juttu oli mõne õppeaine õpetamisest. Programmid ja õpikud on enamikus vanad, õpetada tuleb aga aja nõuetest lähtuvalt.

lise kasvatuses tunnid tuleb üles ehitada selliselt, et nad hakkaksid lapsele meeldima.

Uue suuna peab saama kom-somoli- ja pioneeritöö. Aluseks olgu mitte kõrgemalt poolt tul-nud ja pioneeritöötaja edastatud käsk, vaid laste loov tahe.

Ees on rajooni hariduskon-vents, kus töötatakse välja hariduse kontseptsioon ja valitakse volikogu.

Sõnavõtuks registreerunud oli kuus. Haridusnõunik Margot Kallit tegi kokkuvõtte õppe-metoodilisest tööst koolides. Soovi-tas võtta uurida niisugused teemad, millest koolil käegakatsutav kasu (näit. 40minutilise õppe-tund). Tähtsustama peab tööd tugevamate ja andekamate õpi-lastega. Tasuks uurida, kuidas arendada nende õpihuvi. Kuna väikeses koolis pole noorele õpe-tajale anda erialast juhendajat, võiks rajooni ainekomisjon seni-sest rohkem tegelda noorte õpe-tajatega.

Paide 3. keskkooli direktor Vello Talviste analüüsis vanema astme õpilaste töö- ja kutseõpet. 1982. aastast tegutsenud õppe-kombinaadi tulemiks pidas ta se-

Koostöö tehnikumide ja kutsekeskkoolidega saab toimuma põhiliselt kolmes liinis — üldõpe, kooli- ja klassiväline tegevus, õppima suunamine üldharidus-koolist kutsekeskkooli või tehni-kumi. Meie rajooni eriõppeasu-

Tulemuse määrab õpetaja oskus, julgus, kompetentsus ja tahe eluga kaasas käia, üldriiklikke sündmusi hinnata ja edastada. Räägime lastele ajaloolist tõde. Otsustavalt tuleb muuta suhtu-mist kehalisse kasvatusse. Keha-

● Noored õpetajad-kasvatajad.

OLEV KENGI fotod

PAIDE RAJOONI HARIDUSTÖÖTAJATE ÜLESKUTSE

Meie ühiskond on kriisilolukorras. Hariduse vähene väärtus, hariduselu finantseerimine jääkpõhimõttel on toonud kaasa korvamataid kaotusi meie kultuuri, majanduse ja vaimuelu arengule. Süveneb kaksikmoraal, ikka veel räägitakse üht ja tehakse teist. Madalduvad sellised eetilised väärtused nagu au, häbi ja õiglustunne, väheneb inimeste omavaheline sallivus.

Praegune haridussüsteem ei soodusta isikuse arengut, sest õpetatakse ühtsete program-mide alusel kogu NSV Liidu territooriumil, jät-kub ühtlustamine, vaimu tasajüllitamine.

Paide rajooni haridustöötajad leiavad:

1. Kultuuri ja hariduse vaba areng saab toimu-a ainult suveräänse riigi tingimustes. Nõua-me Eesti NSV kodakondsuse seaduse kehtesta-mist, eesti keele tunnustamist riigikeeleks, tõhu-sate abinõude väljatöötamist migratsiooni tin-gimusteta lõpetamiseks.
2. Iga laps, iga inimene on individuaalsus, kordumatus. Ühiskonnas tuleb luua tingimused isiksuse vabaks arenguks, koolis soodustada iga-

ti vaba mõtlemise arengut. Lõpetada vihkamise kasvatamine sõjalis-patriootilise kasvatustöö siidi all.

3. Hariduse peab väärtustama, suurendama hariduse arendamiseks minevaid assigneeringuid.

4. Kõikide vahenditega tuleb toetada eesti noore perekonna arengut. Tuleb tunda, hoida ja taastada vanu tavandeid ja traditsioone. Taas-tada noore põlvkonna austus vanemate vastu kui ühiskonna üks kõlbelsi aluseid.

5. Tuleb tõsta iseenda poliitilist kultuuri ja arendada poliitilist mõtlemist õpilaste ja laste-vanemate hulgas. Kutsume kõiki üles aktiivselt osalema muinsuskaitse, rohelise liikumise, Rahvarinde jt. demokraatlikel põhimõtetel tek-kunud liikumiste tegevuses. Toetame ideed — kogu võim nõukogudele.

Kutsume Eestimaa elanikkonda üles konsoli-deerumisele, et ühendada kõik jõud radikaalsete reformide läbiviimiseks.

Üleskutse on vastu võetud haridus-töötajate augustikuu nõupidamiste plenaaristungil 26. augustil 1988. a.

da, et meil on praegu hea mate-riaalbaasi ja õpetajatega süs-teem, mis talitleb hästi. Tööõppe-le kulutatav aeg — 20 protsenti õpiajast — aga tähtsustab üle eriala õpetamise. Erialade vali-kut on aastatega suurendatud, kuid õppevorm — grupiõpe — on jäänud samaks. Ta pakkus väi-ja uue, meister-sell õppevormi, kus üks-kaks õpilast saaksid tar-ga töömehe käe all ameti indi-viduaalselt omandada. See vorm võimaldaks ka suurendada eri-alade valikut.

Praegu tegeles korraldava töö-ga nelj organit — kool, õppe-tootmiskombinaat, haridusosa-kond ja ettevõtte. Seegi on liilast.

Õeldes sõna sekka rajoonile-hes üleskerkinud poleemikale Paide 4. keskkooli asukoha koh-ta, toetas Vello Talviste täielikult asukohana Peetri pargi lõuna-serva.

Tööõppe korraldamine oli ai-nuke teema, kus sõna sekka üt-lesid kuulajad saalis. Mai Epik Türi keskkoolist avaldas arva-must, et õpilaste (eriti tütar-last) arv tööõpetuse tundides on liialt suur, et neid kõiki indi-viduaalselt juhendada ja neile töövahendeid anda. Juba neljan-dast klassist alates peaks tütar-lastel ja poistel eraldi tööõpetus olema. 40 minutit on liiga lühike aeg, et töösse süveneda. Tema seisukohta — kutseõpetus kesk-koolist välja, sest on oht, et üld-hariduskool muutub üldharidus-kallakuga kutsekeskkooliks — toetas Järva-Jaani kutsekesk-kooli direktor Arne Piirimägi.

Paide kutsekeskkooli direktor Lembit Veermaa rääkis oma kooli hädadest hetkeseisus. Ei tea, milline on kutsekeskkooli koht haridussüsteemis, ei tea, kellele jääb kool alluma. Üle minnes vastuvõtule ettevõtete-majandite tellimuste järgi, vähe-nes õpilaste arv 70 võrra. Neiljal erialal on poolikud grupid (see-ga võetakse veel praegu kooli soovijad vastu. Eriti oodatakse ehituserialale, kus on vaid 12 õpilast. Kavatakse rohkem asutada liiterialasid, et laiend-dada veelgi valikut. On loobu-tud kõigile keskhariduse andmi-sest. Suur tung oli õppeklassi, kus ei pea õppima üldaineid.

Paide 1. keskkooli direktori Jüri Kotka sõnavõtt oli kantud murest oma rahva ja maa saa-tuse pärast. Põud on meesõpeta-jatest ja üldse intelligentsist, kesk- ja kõrgkoolis on naissoo ülekaal. Põhjused on teada, kuid kas ka kõrvaldatavad? Kui in-telligentsile hakatakse palka maksma võimete kohaselt, kao-taks töölisklass oma juhi rolli. Tähtsam kui pilsprobleemid, mi-da on palju, on vaja lahendada probleem olla või mitte olla.

Paide 3. lastepäevakodu kas-vataja Marianne Parkel kurtis, et eelkoolikasvatusele on põh-jendamatu vähe tähelepanu osutatud. Rühmad on üle asu-sutatud ja kasvatajal puudub või-malus eraldi tegelda andekate lastega. Kas mitte asutada neile huvialaring? Õpiprogramm on lasteaias üle paistatud ja kas-vataja raskustes, täites nõuet anda teadmisi mängu kaudu.

Kokkuvõttev sõnavõtt oli EKP Keskkomitee teadus- ja õppeasu-tuste osakonna juhatajalt Alii Abenilt.

Ta rõhutas, et meil on hari-duselu unikaalne situatsioon, uuenemas ühiskonnas on võima-lus oma teadmist mööda hariduselu arendada, Hariduselu de-mokratiseerimiseks on vaja meh-hanismi, mis tagaks hariduse juhtimise demokratiseerimise. Selleks saab haridusvolikogu. Vaatamata üldistele uutele tuul-tele, sõltub kooli areng suuresti õpetajast. Õpetaja ei saa olla kõrvaltvaataja, igaühel kohus on leida oma koht uuenemas ühis-konnas. Õpetaja peab kasvata-ma ka õpilaste huvi poliitika vas-tu. Õpilastes on vaja luua aru-saamine, et haridus on väärtus ja õppimine on töö, mida peab tegema nagu iga tööd korrali-kult.

ILME PLEESI

Hariduselu